

Ποιότητα έργων και επαγγελματική ευθύνη μελετητών

Αναγκαίος ο εξορθολογισμός σε περίοδο οικονομικής κρίσης

Του Γιώργου Κουτίνα

Τα τελευταία χρόνια έχουν υλοποιηθεί πολλά και σημαντικά έργα υποδομής, καθώς και πληθώρα οικοδομικών έργων. Παρ' όλα αυτά, η χώρα μας έχει την παγκόσμια πρωτοτυπία να λειτουργεί χωρίς σαφή κατεύθυνση για τον έλεγχο της ποιότητας και της αποδοτικότητάς τους. Ούτε διενεργούνται ουσιαστικοί έλεγχοι στο εργοτάξιο, ούτε ενεργοποιούνται οι εγγυήσεις «καλής εκτέλεσης» των έργων. Ωστόσο, είναι βέβαιο πως τα έργα δεν είναι τέλεια...

Η κατάσταση που πρέπει να αλλάξει

Στα δημόσια έργα, όταν υπάρξει δυσκολία, σχεδόν πάντα η ευθύνη ανήκει στον εργολάβο. Ωστόσο, στην πορεία αναζήτησης ευθυνών το τοπίο γίνεται θολό και το πράγμα κάπου «κολλάει». Αποτέλεσμα, καθυστερήσεις, υπερβάσεις και ενίοτε αντιδικίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις «εκβιασμοί», ενώ στις περισσότερες το θέμα λύνεται με «συμβιβασμούς», οι οποίοι συχνότατα έχουν ως αποτέλεσμα εκπτώσεις στην αποδοτικότητα του έργου, δηλαδή είτε στην ποιότητα, είτε στο κόστος ή/και στον χρόνο παράδοσής του.

Στα ιδιωτικά έργα, το έλλειμμα σε διεθνούς επιπέδου αναλυτικές ποιοτικές προδιαγραφές, η ανυπαρξία ελέγχων από την πολιτεία, η μη πιστοποίηση των κατασκευαστών (οποιοσδήποτε μπορεί να εμφανίζεται ως κατασκευαστής), η πολυνομία και το χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης των καταναλωτών οδηγούν, επίσης, σε μη αποδοτικά έργα. Δηλαδή, σε έργα με χαμηλή σχέση ποιότητας / κόστους, όχι με την έννοια της πολυτελούς κατασκευής, αλλά της ανταπόκρισης στις πραγματικές ανάγκες των καταναλωτών-χρηστών του κατασκευαστικού έργου ή και του υψηλού κόστους λειτουργίας και συντήρησής του.

Συμπερασματικά, σπάνια εμφανίζονται αξιώσεις μεταξύ των παραγόντων των έργων (μελετητών, επιβλεπόντων μηχανικών, εργολάβων - υπεργολάβων

κατασκευαστών, των επενδυτών ή και των επιχειρήσεων). Αυτό γιατί συνήθως υπάρχει αμοιβαία - κοινά «συμφωνημένη» ευθύνη για τις ζημιές που παρουσιάζονται.

Στον χώρο της κατασκευής δημοσίων έργων, η διαδικασία παραγωγής που ακολουθείται στην αγορά, έχει ανάλογα προβλήματα. Πώς η πολιτεία θα ζητήσει ευθύνες από τους μελετητές - συμβούλους μηχανικούς, όταν ο σχεδιασμός - μελέτη των έργων δεν γίνεται πάντα με τεχνοκρατικά αλλά πολλές φορές με πολιτικά και άλλου είδους κριτήρια; Πώς θα ζητήσει ευθύνες ο κατασκευαστής από τον μελετητή, όταν κατά κανόνα ο ίδιος, ενίοτε με την ανοχή της εκάστοτε εποπτεύουσας δημόσιας υπηρεσίας, επιδιώκει την αναπροσαρμογή των μελετών των δημοσίων έργων με στόχο τη νομότυπη αύξηση του κόστους του έργου που συμβατικά ανέλαβε, δίνοντας υπερβολική έκπτωση επί της τιμής προϋπολογισμού;

Σε περιπτώσεις ζημιών σε τρίτους (π.χ. πλημμύρες, κατολισθήσεις), σπάνια εγείρονται αξιώσεις εναντίον των καθ' ύλην αρμοδίων και συνήθως οι αποζημιώσεις καλύπτονται από την πολιτεία, από τον φόβο «να μην ανοίξουν οι ασκοί του Αιόλου» κατά τη διαδικασία της κατανομής των ευθυνών.

Η επαγγελματική ευθύνη

Ο μελετητής-επιβλέπων μηχανικός, βεβαίως, στη σπάνια περίπτωση αναζήτησης ευθυνών, αποτελεί το βασικό εξιλαστήριο θύμα. Σε περιπτώσεις δε σοβαρών ατυχημάτων οι ευθύνες είναι βαρύτερες, αφού ο μηχανικός διώκεται ποινικά ως εγκληματίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι η πολιτεία στην προσπάθειά της να καλύψει το κενό που υπάρχει, προσθέτει συνεχώς ευθύνες στους μηχανικούς, ενώ έχει ποινικοποιήσει πλήρως τις ευθύνες τους, ακόμη και την αμέλεια! (Ν. 2331/95, τροποποίηση άρθρου 286 του Ποινικού Κώδικα). Ορίζει, μάλιστα, ποινικές και αστικές ευθύνες εφ' όρου ζωής. Η παγκόσμια αυτή ανορθόδοξη πρωτοτυπία δείχνει ανάγλυφα την «ανωριμότητα» της ελληνικής αγοράς.

Αποτέλεσμα, στα ιδιωτικά οικοδομικά έργα, που απασχολείται η πλειονότητα των μηχανικών, ο μελετητής-επιβλέπων / τεχνικός ασφαλείας να συγκεντρώνει βαριές τις ευθύνες και να παραμένει υπόλογος έναντι του ιδιοκτήτη (κυρίου του έργου), των υπηρεσιών του Δημοσίου, του εργολάβου κατασκευαστή, του απασχολούμενου εργατοτεχνικού προσωπικού και των διαφόρων «τρίτων».

Η οικονομική κρίση στη χώρα θέτει επί τάπητος όλα τα ζητήματα, πόσο μάλλον αυτά τα οποία αφορούν την αποδοτικότητα των λιγοστών πλέον ιδιωτικών ή δημοσίων επενδύσεων. Καθολικό πολιτικοκοινωνικό αίτημα αποτελεί η επιβολή αυστηρών κριτηρίων αποδοτικότητας των κάθε είδους παραγωγικών επενδύσεων, η εξάλειψη των καθιερωμένων πλέον «εκπτώσεων» ποιότητας ή των «φαινομένων συναλλαγής». Επίσης, η απαίτηση για σοβαρή και αυστηρή

απόδοση ευθυνών. Επιπλέον, οι διεθνείς ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, οι οποίοι σύντομα θα αρχίσουν το έργο τους, είναι βέβαιο ότι θα απαιτήσουν εξορθολογισμό και θα επιδιώξουν την εφαρμογή διεθνών προτύπων σε όλους τους τομείς. Η κοινωνική πίεση για απόδοση ευθυνών σε συνδυασμό με την αναζήτηση νέων κανόνων επιχειρηματικής δράσης ανεβάζουν τον πήχη της επαγγελματικής ευθύνης.

Οι μηχανικοί (συμπεριλαμβάνονται και αυτοί του δημόσιου τομέα), οι οποίοι επί της ουσίας βρίσκονται στο στόχαστρο του ισχύοντος θεσμικού συστήματος, θα πρέπει να προστατευθούν από πιθανό κύμα αναζήτησης ευθυνών, το οποίο ενδέχεται να κινηθεί στην πράξη κατά δικαίων και αδικών.

Για τον σκοπό αυτό απαιτείται από τους ίδιους αυστηρή τήρηση όχι μόνον των κανόνων της «τέχνης και της επιστήμης» και της επαγγελματικής δεοντολογίας, αλλά και της διαχείρισης των επαγγελματικών κανόνων, που διέπει τη δραστηριότητά του (π.χ. επιμονή στη σύναψη σωστών συμφωνητικών με τον πελάτη, πρωτόκολλα ανάθεσης και παραλαβής έργων και υπηρεσιών κ.λπ). Επιπλέον, είναι ανάγκη να υπάρξει συλλογική δράση για εξορθολογισμό του καθεστώτος ευθυνών, της νομοθεσίας έργων κ.λπ.

Η ασφάλιση της επαγγελματικής ευθύνης

Η ασφάλιση της επαγγελματικής ευθύνης πιστεύεται ότι αποτελεί μία από τις απαραίτητες υπηρεσίες τις οποίες πρέπει να αναζητήσουν οι μελετητές-επιβλέποντες-σύμβουλοι μηχανικοί στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται. Εξάλλου, αυτό συνάδει και με τη σύγχρονη διεθνή πρακτική. Βέβαια, μια τέτοια απαίτηση δεν πρέπει να εκφυλίζεται σε τυπική συμμόρφωση με «ψευδεπίγραφο» ασφάλισης στα πλαίσια συμβατικής απαίτησης, όπως παρατηρήθηκε κατά το παρελθόν σε πολλές περιπτώσεις έργων.

Η ασφάλιση της επαγγελματικής ευθύνης πρέπει να αποτελεί συνειδητή απόφαση προστασίας και μακροπρόθεσμης επένδυσης που θα παρέχει, κατά τα διεθνή πρότυπα, ουσιαστική νομική και οικονομική προστασία, αλλά και υπηρεσίες υποστήριξης (συμβουλευτικές υπηρεσίες κατά τη σύναψη συμβάσεων κ.λπ.).

Και βεβαίως, πέρα από τη δέουσα αξιοπιστία, αρτιότητα και πληρότητα της ασφαλιστικής κάλυψης, σε μια εποχή ισχνών αγελάδων, πρέπει παρέχεται σε προσιτή τιμή, ώστε να έχει δυνατότητα πρόσβασης ο κάθε μηχανικός.

Ο Γιώργος Κουτίνος είναι μηχανικός ΕΜΠ & ENSPM Γαλλίας. Είναι διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας «Κουτίνος Α.Ε. - Μεσίτες ασφαλίσεων», εξουσιοδοτημένοι ανταποκριτές των Lloyd's, με εξειδίκευση στις ασφαλίσεις επαγγελματικής ευθύνης, τεχνικών έργων & επιχειρηματικών κινδύνων.

Ως Επαγγελματίες αναλαμβάνετε ευθύνες
Όμως, πόσο σίγουροι είστε για το "τίμημα";

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

- ▶ Ακόμη πιο πολύ αναγκαία σε περιόδους οικονομικής κρίσης και εκσυγχρονισμού της αγοράς
- ▶ Μοναδικό μέσο οικονομικής & νομικής προστασίας στο σύγχρονο κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον

Η «Γ. ΚΟΥΤΙΝΑΣ Α.Ε.», με εξειδικευμένη εμπειρία & τεχνογνωσία ευρωπαϊκών προδιαγραφών, προσφέρει την πλέον αξιόπιστη Ασφάλιση Επαγγελματικής Ευθύνης με ελάχιστο κόστος και με... εγγύηση των Lloyd's!

Γ. ΚΟΥΤΙΝΑΣ Α.Ε.

Insurance & Risk Management

ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ & ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Εξουσιοδοτημένοι Ανταποκριτές Lloyd's

Υψηλάντου 17, 152 32 Χαλάνδρι, www.gkoutinas.gr

T: 210 68 21 434, Email: info@gkoutinas.gr

LLOYD'S

Underwritten by certain
Underwriters at Lloyd's